

แนวทางการสร้างเยาวชนสู่การเป็นมัคคุเทศก์น้อยเพื่อรองรับการท่องเที่ยวใน อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

จริญญา ตันติวราชัย¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพความพร้อมของเยาวชน ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างเยาวชนสู่การเป็นมัคคุเทศก์น้อยแบบมีส่วนร่วม และเพื่อประเมินแนวทางการสร้างเยาวชนสู่การเป็นมัคคุเทศก์น้อยในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ เยาวชนที่เป็นสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนตำบล/เทศบาล อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 97 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม และกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 31 คน มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธี เช่น การสังเกตและการสนทนาเป็นทางการ โดยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัย พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากที่สุดมีการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา เป็นสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนในพื้นที่ที่มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.92$) เมื่อพิจารณารายด้านที่พร้อมมากที่สุดในด้านทักษะ หน้าที่และความรับผิดชอบในการนำเที่ยว ($\bar{x}=3.47$) รองลงมา คือ ด้านการติดต่อประสานงานและแก้ไขปัญหาในการนำเที่ยว ($\bar{x}=3.07$) ส่วนด้านความรู้ในการนำเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวชุมชนความพร้อมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.22$) แนวทางการสร้างเยาวชนสู่การเป็นมัคคุเทศก์น้อยแบบมีส่วนร่วม พบว่า ข้อมูลสำคัญของผู้บริหารปกครองท้องถิ่น เช่น กำหนดนโยบายที่ชัดเจนและประชุมร่วมกันของกองงานต่อกิจกรรมการเล่าเรื่องของดีชุมชนในทุกกิจกรรม กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบหลักและจัดสรรงบประมาณกิจกรรมส่งเสริมเยาวชนนักเล่าเรื่องสร้างต้นแบบหรือนำร่องเยาวชนสู่การเป็นมัคคุเทศก์น้อย เป็นต้น และข้อมูลของผู้ที่มีส่วนส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวโดยตรง เช่น การมีประกาศเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของหน่วยงานหรือการยอมรับเป็นชุมชน มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในพื้นที่ของชุมชนช่วยให้เยาวชนได้ศึกษาและเรียนรู้เรื่องราวของชุมชน มีพื้นที่สถานสาธารณะสำหรับอำนวยความสะดวกให้แก่กลุ่มเยาวชนใช้ในการแลกเปลี่ยนเรื่องราวของชุมชน เป็นต้น ซึ่งผลการประเมินเยาวชนหลังอบรมมัคคุเทศก์น้อยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการติดต่อประสานงานและแก้ไขปัญหาในการนำเที่ยว ด้านทักษะ หน้าที่และความรับผิดชอบในการนำเที่ยวอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.69$), ($\bar{x}=3.58$) และด้านความรู้ในการนำเที่ยวอยู่ในระดับกลาง ($\bar{x}=3.11$)

คำสำคัญ: การสร้างเยาวชน มัคคุเทศก์น้อย การท่องเที่ยวชุมชน

¹ อาจารย์ คณะวิทยาการจัดการ สาขาอุตสาหกรรมบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี สมุทรปราการ
e-mail : jariya.t@dru.ac.th

The Guidelines for Young Tourist Guide Training for Serving Tourism in Bangplee, Samutprakarn province

Jariya Tantiwarachai¹

Abstract

The purposes of this research were to study the preparation of youth in Bang Phli Samutprakarn Province. To study the guidelines of young tourist guide training in participation. The evaluation of young tourist guide for training. The 97 samples of youth member in Council on children and youth in this quantitative research with questionnaire a research tool. The 31 persons of key informants were used in this qualitative research with interview form. The collected qualitative data was analyzed by using a content analysis.

The research results were found that; The preparation of young tourist guide training overall at middle level ($\bar{x}=2.92$) when considered by aspect found that skills, duties and responsibilities in tour guides aspect at middle level ($\bar{x}=3.47$), contact, coordination and problem solving in tour guides aspect at middle level ($\bar{x}=3.07$) and knowledge in tour guides at community tourism aspect at least level ($\bar{x}=2.22$). The guidelines of young tourist guide training for serving the tourism in participation were found that; The informants of local administrators such as the clearing policy and setting the division and stakeholders for community storytelling activities in all activities, setting the main responsible division for maintain budget and evaluate the plan of activities. The informants of stakeholders who involved of tourism such as the announcing area of community tourism from government sector and having information technology system in community for searching and more public place to exchanging knowledge of youth. The result of evaluation after the training overall at middle level ($\bar{x}=3.46$). When considered by aspect found that contact, coordination and problem solving in tour guides aspect at high level ($\bar{x}=3.69$), skills, duties and responsibilities in tour guides aspect at high level ($\bar{x}=3.58$) and knowledge in tour guides at community tourism aspect at middle level ($\bar{x}=3.11$).

Keywords : Young training, Young tourist guide, Community-Based Tourism

¹ Lecturer, Faculty of Management Science, Hospitality Industry, Dhonburi Rajabhat University.
e-mail : jariya.t@dru.ac.th

บทนำ

การท่องเที่ยวได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ทั้งทรัพยากรที่เกิดเองตามธรรมชาติและทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้นและลงสู่รากเหง้าของอัตลักษณ์ประเทศเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่สิ้นเปลืองวัตถุดิบและการลงทุน ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศในยุคใหม่ที่มุ่งการเติบโตจากการสร้างความเข้มแข็งภายในหรือที่เรียกว่า "ระเบิดจากภายใน" โดยการมุ่งเน้นการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดรายได้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจของไทย ความสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของไทย ซึ่งรายได้จากนักท่องเที่ยวและการจัดสรรงบประมาณของภาครัฐในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทำให้เกิดรายได้หมุนเวียนในชุมชนท้องถิ่น (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2562) รวมทั้งภาครัฐยังกำหนดนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากด้วยการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงในแต่ละท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ในแต่ละพื้นที่และกำหนดเป็นนโยบายหลักเกี่ยวกับการพลิกฟื้นเศรษฐกิจทั้งก่อนหรือหลังในช่วงเวลาที่ประเทศกำลังเผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจหรือภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2562) ซึ่งผลจากนโยบายภาครัฐที่ผ่านมาเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองไปสู่การท่องเที่ยวชุมชน หรือ “แอ่งเล็ก” สะท้อนให้เห็นถึงการมีรายได้ของชุมชนที่เพิ่มขึ้น ดังรายงานปี 2561 มีผู้ที่รับประโยชน์จากการพัฒนาและส่งเสริมท่องเที่ยวชุมชนจนเกิดการกระจายรายได้และประชาชนได้รับการพัฒนาศักยภาพ เกิดมูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการ มีการถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญาในท้องถิ่น พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ สร้างแรงจูงใจให้คนรุ่นใหม่ทำงานที่บ้านเกิด และสร้างความสุขในชุมชน (อนุพงษ์ เผ่าจินดา, 2561)

อย่างไรก็ตาม องค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อความยั่งยืนของการท่องเที่ยว คือ การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และการถ่ายทอดเรื่องราวอย่างต่อเนื่องของแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ (ณัฐพัชร มณีโรจน์, 2560) การท่องเที่ยวชุมชนจำเป็นต้องอาศัยผู้ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดเรื่องราวให้เกิดการรับรู้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยือนให้มีความประทับใจจนทำให้เกิดการท่องเที่ยวซ้ำ “มัคคุเทศก์” จึงเป็นบุคคลหนึ่งที่เปรียบเสมือนผู้เล่าเรื่องและอธิบายถึงความสำคัญและภาพลักษณ์ที่ดีของสถานที่ท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว (จุฑาทิพย์ สุทธิเทพ, 2559) ซึ่งบุคคลที่มีความสำคัญเหล่านี้ยังมีจำนวนไม่เพียงพอ และในขณะเดียวกันคนในชุมชนส่วนใหญ่ยังขาดทักษะการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีถ่ายทอดเรื่องราวอย่างเป็นระบบ (สถาปปฏิรูปแห่งชาติ, 2558) จึงเป็นประเด็นที่นำไปสู่การพัฒนาบุคคลในพื้นที่ชุมชนสู่การเป็นมัคคุเทศก์ชุมชนเพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวชุมชนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาความไม่เพียงพอของมัคคุเทศก์ในพื้นที่ คือ การนำหรือสร้างเยาวชนในพื้นที่ชุมชนเข้าสู่กระบวนการรับรู้ การเรียนรู้ ความสำคัญ ศักยภาพ ความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนผ่านวิธีการและขั้นตอนการเป็นนักเล่าเรื่องในชุมชน เพื่อเป็นผู้สืบทอดถ่ายทอดเรื่องราวชุมชน อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรของชุมชนต่อไป

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมุ่งที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการสร้างเยาวชนสู่การเป็นมัคคุเทศก์น้อยซึ่งเป็นความจำเป็นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน โดยผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยตามตัวชี้วัดในประเด็นแนวคิด “การสร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน เพื่อสร้างความมั่นคงและยั่งยืน ด้วยการศึกษาความพร้อมและ

วิเคราะห์ รวมถึงประเมินการสร้างเยาวชนสู่การเป็นมัคคุเทศก์น้อยเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน

โดยผู้วิจัยกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งสภาพพื้นที่ของชุมชนส่วนใหญ่มีลักษณะการผสมผสานระหว่างความเป็นชุมชนเมืองและชุมชนดั้งเดิม และยังคงมีสถานที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญหลายแห่ง อาทิ วัดบางพลีใหญ่ใน (หลวงพ่อดำ) วัดบางพลีใหญ่กลาง (วัดพระนอน) ตลาดน้ำโบราณบางพลี รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวชุมชนพัฒนาขึ้นใหม่ตามนโยบายภาครัฐที่นำความเป็นอัตลักษณ์เชิงพื้นที่ทั้งทางบกและทางน้ำที่ยังมีความสมบูรณ์และการทำอาชีพของคนในชุมชนที่ผลิตสินค้าชุมชนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะมีการถ่ายทอดกันมาอย่างยาวนานมาพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชน

ข้อมูลสำคัญดังกล่าวนี้ นำไปสู่แนวทางเพื่อสร้างเยาวชนสู่การเป็นมัคคุเทศก์น้อยเพื่อรองรับการท่องเที่ยวชุมชนในการถ่ายทอดเรื่องราวชุมชนให้กับนักท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติส่งผลต่อการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวชุมชนสู่ชุมชน ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพความพร้อมของเยาวชนสู่การเป็นมัคคุเทศก์น้อยในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างเยาวชนสู่การเป็นมัคคุเทศก์น้อยแบบมีส่วนร่วม
3. เพื่อประเมินการสร้างเยาวชนสู่การเป็นมัคคุเทศก์น้อย ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดทฤษฎีการสร้างและพัฒนาเยาวชน

เป็นแนวคิดหลักที่เชื่อว่าเยาวชนย่อมเป็นพลังในการขับเคลื่อนสังคมหากเยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับการเปลี่ยนแปลงสังคมโดยมีพลังที่สำคัญ ประกอบด้วย พลังแห่งความรู้ความสามารถทักษะแรงจูงใจ และโอกาสรวมทั้งการต่อยอดการเรียนรู้ในทักษะที่หลากหลาย สำหรับคำว่า “เยาวชน” ตามคำนิยามของพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2550 หมายถึงบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี บริบูรณ์ ถึง 25 ปี บริบูรณ์ ในช่วงวัยนี้มีความพร้อมและศักยภาพเพียงพอในการมีส่วนช่วยชุมชนสังคมของตน (EOPOTUS, 2014) โดยสร้างภูมิคุ้มกันและส่งเสริมโอกาสทางสังคม เสริมสร้างประสิทธิภาพประสิทธิภาพทางสังคม ฝึกกำลังทุกภาคส่วนทางสังคม และจัดระบบสวัสดิการที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย (คณะกรรมการจัดทำและขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์, 2560) ด้วยการกำหนดภารกิจหลักโดยยึดเด็กและเยาวชนเป็นศูนย์กลางมุ่งเน้นการส่งเสริมเด็กและเยาวชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต (กรมกิจการเด็กและเยาวชน, 2560)

2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับอาชีพมัคคุเทศก์และมัคคุเทศก์น้อย

อาชีพมัคคุเทศก์มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวโดยเฉพาะธุรกิจบริการท่องเที่ยว เป็นอาชีพหนึ่งที่ได้ค่าตอบแทนสูงสุดในบรรดาอาชีพต่างๆ ซึ่งทำหน้าที่อธิบายเรื่องราวสถานที่ท่องเที่ยวและความรู้ต่างๆ รวมถึงอำนวยความสะดวกและสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับประเทศ (จุฑาทิพย์ สุทธิเทพ, 2559)

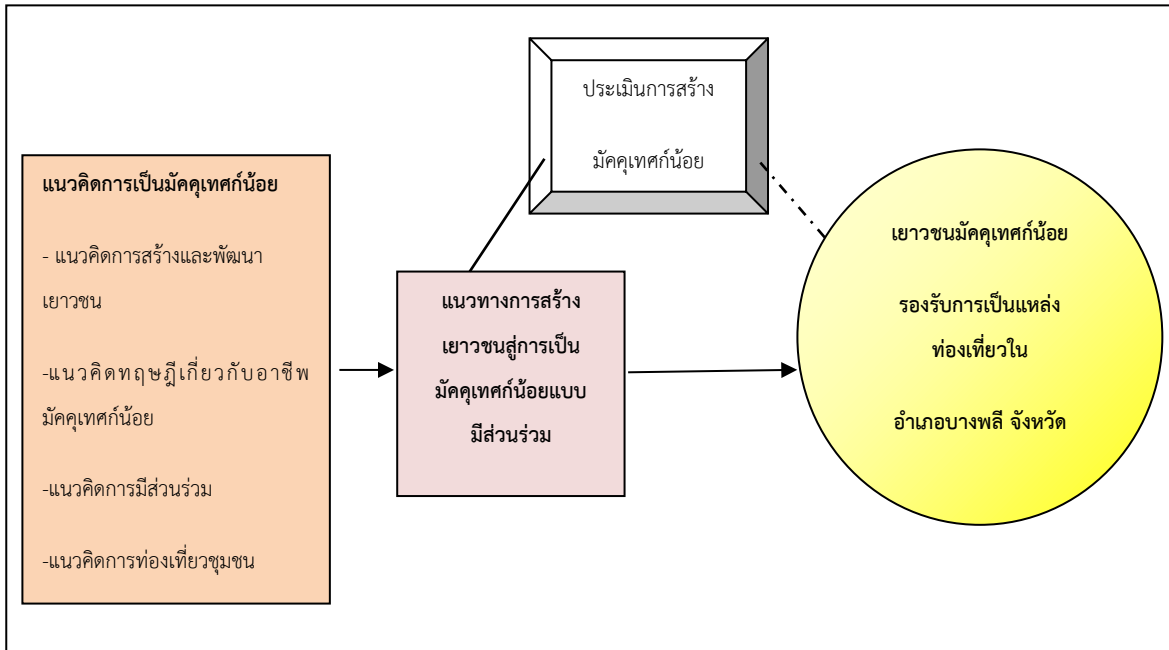
แนวคิดของมัคคุเทศก์น้อย เป็นความร่วมมือของหลายองค์กรที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล อุทยานประวัติศาสตร์ อุทยานแห่งชาติ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และองค์กรอิสระ โดยแต่ละองค์กรร่วมกันส่งเสริมการพัฒนาเยาวชนให้มีความรู้ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรมประเพณีโบราณและศาสนสถาน รวมทั้งปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนรักและหวงแหนทรัพยากรชุมชน ซึ่งมีมัคคุเทศก์น้อยยอมเป็นเยาวชนที่ผ่านการอบรมในแต่ละท้องถิ่น มีจิตอาสาพาท่องเที่ยว โดยให้ความสำคัญกับความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมในชุมชน (จุฑาทิพย์ สุทธิเทพ, 2559)

3. แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม เป็นการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจในการดูแลและรักษาหรือทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งร่วมกันให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จะต้องให้ความเคารพในสิทธิและให้เกียรติซึ่งกันและกัน รวมทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมสำคัญในด้านการให้ความช่วยเหลือ ด้านกระบวนการดำเนินกิจกรรมพัฒนาและรับผลประโยชน์ร่วมกันอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน (พรณิลา นิตโรจน์, 2557) อีกทั้งเป็นกระบวนการส่งเสริมให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทในแก้ปัญหาที่สมาชิกมีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้บรรลุเป้าหมาย (Cohen and Uphoff, 1981) ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือการมีส่วนร่วมโดยอ้อม (เมตต์ เมตต์การุณจิต, 2553) ซึ่งประโยชน์ที่ได้จากการมีส่วนร่วมนั้นจะช่วยสร้างความกระจ่างชัดเจน ใช้ต้นทุนน้อยและลดความล่าช้า ทำให้เกิดฉันทามติและสร้างข้อตกลง ข้อผูกพันอย่างมั่นคงจนนำไปปฏิบัติ ก่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ ความชอบธรรม และเกิดการพัฒนากาประชาสังคม (วันชัย วัฒนศัพท์, 2551)

4. แนวคิดทฤษฎีการท่องเที่ยวชุมชน เป็นแนวคิดที่รองรับนโยบายการกระจายรายได้ของภาครัฐลงสู่ชุมชนท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม เป็นการกระจายรายได้สู่สาธารณชนและช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม ที่กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชน เพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน (Community Base Sustainable Tourism: CBT) และจะต้องทำงานครอบคลุม 5 ด้าน พร้อมกัน ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยมีชุมชนเป็นเจ้าของและมีส่วนในการจัดการ (กรมการท่องเที่ยว, 2561) และยังเป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่พัฒนาคนและชุมชน ในด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน สร้างการรับรู้ ความผูกพันผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวและสมาชิกในชุมชน (ณัฐพัชร์ มณีโรจน์, 2560) โดยมีองค์ประกอบของการท่องเที่ยวชุมชน (ชาญวิทย์ วสยางกูร, 2558) ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชีวิต ชุมชนและวัฒนธรรมประเพณี มีทักษะความรู้ในเรื่องราวของชุมชน มีการจัดการทรัพยากรร่วมกัน มีกระจายรายได้หรือผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม และคนในชุมชนท้องถิ่นได้รับการพัฒนาทักษะความรู้ในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มรายได้ของคนในชุมชนท้องถิ่น

สรุป ประเด็นการท่องเที่ยวชุมชนและส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวของไทยย่อมส่งผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น การพัฒนาควรเป็นการบูรณาการงานร่วมกันของหน่วยงานที่มีภารกิจสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวทำให้เกิดประสิทธิภาพทั้งด้านการบริหารจัดการแบบองค์รวมเพื่อลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน เสริมแรงผลักดันและแรงดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เป็นที่ยอมรับและสร้างความประทับใจส่งผลให้มีความต้องการที่จะเข้ามาสัมผัสในชุมชนทุกปี ทำให้ประเทศมีเม็ดเงินหมุนเวียนลงในชุมชน ชุมชนอยู่ดีมีสุข มีรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ คือ เยาวชนที่เป็นสมาชิกของสภาเด็กและเยาวชนที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน (ทร.14) อยู่ในความดูแลของแต่ละตำบล/เทศบาล ใน 6 ตำบลในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ รวมเป็นจำนวน 126 คน ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างมาจากประชากรโดยใช้สูตรของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 97 คน จากจำนวนเยาวชนที่มีรายชื่อเป็นสมาชิกของสภาเด็กและเยาวชนแต่ละตำบลในอำเภอบางพลี

1.2 กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาวิจัยแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อการสัมภาษณ์ และผู้ที่มีส่วนส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวโดยตรงเพื่อการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม และผู้ที่มีส่วนร่วมในการประเมินเยาวชนสู่การเป็นมัคคุเทศก์น้อย โดยทำการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเฉพาะเจาะจง รวมเป็นจำนวน 30 คน ประกอบด้วย

1.2.1 ผู้ที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องของการแสวงหาทรัพยากร คือมีส่วนร่วมในการดำเนินการช่วยเหลือ จัดหาหรือสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ตามแผนงานโครงการ การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประสานงาน ปฏิบัติงาน ติดต่อสื่อสาร รับผิดชอบร่วมกัน ได้แก่ นายกเทศบาล/ปลัด องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 คน กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 6 คน และผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน จำนวน 3 คน รวมเป็นจำนวน 15 คน

1.2.2 ผู้ที่มีส่วนส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวโดยตรง โดยมีการคัดเลือกจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวโดยตรง เพื่อเกิดความน่าเชื่อถือและความชอบธรรมจากกระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใสจะช่วยสมาชิกได้รับข้อมูลและเหตุผลการตัดสินใจทำให้เกิดการยอมรับและพร้อมให้ความร่วมมือต่อการตัดสินใจ ได้แก่ ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 1 คน นายกสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 2 คน นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว/ผู้อำนวยการงานด้านการท่องเที่ยว จำนวน 2 คน และมีคณาจารย์ จำนวน 1 คน เป็นจำนวน 6 คน

1.2.3 ผู้ที่มีส่วนร่วมในการประเมินเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการสู่การเป็นมัคคุเทศก์น้อยในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว/ผู้อำนวยการงานด้านการท่องเที่ยวจำนวน 3 คน ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว จำนวน 2 คน ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว 2 คน และมีคณาจารย์ จำนวน 2 คน รวมเป็นจำนวน 9 คน

1.3 เยาวชนผู้เข้าร่วมในการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อการประเมินการเข้าสู่การเป็นมัคคุเทศก์น้อยของเยาวชนตามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดในการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

1.3.1 เยาวชนตามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เข้ารับการอบรม/ประเมินผล (Nastasi & Schensul, 2005) เกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติการนำเที่ยว (การได้มาซึ่งจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมโดยเชิญชวน การประกาศ ประชาสัมพันธ์ และการเข้าร่วมตามความสมัครใจ)

1.3.2 เยาวชน จำนวน 8 คน ในการทดสอบนำเที่ยวหลังการอบรมเพื่อประเมินผลการเข้าสู่การเป็นมัคคุเทศก์น้อย (การได้มาซึ่งจำนวนผู้เข้าร่วมทดสอบโดยเชิญชวนและการเข้าร่วมตามความสมัครใจ)

2. เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) มีขั้นตอน ดังนี้

1. แบบสอบถาม โดยการจัดทำโครงสร้างของแบบสอบถาม 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม รวมเป็นจำนวน 11 ข้อ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา สถานะ การเป็นสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนในพื้นที่ การท่องเที่ยวชุมชนที่อาศัยอยู่ การท่องเที่ยวชุมชนที่ชื่นชอบ การเข้ารับอบรมเป็นยุวมัคคุเทศก์ที่ผ่านมา การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่ผ่านมา ช่องทางในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองโดยผ่านช่องทางใดมากที่สุด ทักษะที่ดีหรือสิ่งที่ตนเองทำได้ดี อุปสรรคต่อการทำกิจกรรมเพื่อชุมชน

ตอนที่ 2 ความพร้อมของเยาวชนในการเข้าสู่การเป็นมัคคุเทศก์น้อยเพื่อรองรับการท่องเที่ยวในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 16 ข้อ ประกอบด้วย ด้านความรู้ในการนำเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวชุมชน จำนวน 5 ข้อ ด้านทักษะ หน้าที่ และความรับผิดชอบในการนำเที่ยว จำนวน 6 ข้อ และ ด้านการติดต่อประสานงานและแก้ไขปัญหาในการนำเที่ยว จำนวน 5 ข้อ โดยลักษณะของแบบสอบถามตามเกณฑ์ของมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert) โดยการนำแบบสอบถามอย่างละ 1 ฉบับ

เครื่องมือผ่านการตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ ด้านการท่องเที่ยว และตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งผลการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC) โดยรวมได้ค่า เท่ากับ 0.847 โดยด้านความรู้ในการนำเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวชุมชน เท่ากับ 0.860 ด้านทักษะ หน้าที่และความรับผิดชอบในการนำเที่ยว เท่ากับ 0.830 และด้านการติดต่อประสานงานและแก้ไขปัญหาในการนำเที่ยวเท่ากับ 0.850

จากนั้นการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่คล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มเยาวชนระดับอุดมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป จำนวน 30 ราย เพื่อทำการทดสอบคุณภาพการวัดเครื่องมือวิจัย โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาคโดยได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.907

2. แบบการสัมภาษณ์ สำหรับสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ตามแนวการสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีโครงสร้างของคำถามแบบกว้างๆ ซึ่งเริ่มแต่การสร้างความรู้ความคุ้นเคยด้วยการพูดคุยเรื่องทั่วไปแล้ว สอดแทรกคำถามและประเด็นสำคัญตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์มีความไว้วางใจและให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด โดยผู้วิจัยใช้แนวการสัมภาษณ์เชิงลึกในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ตามแนวคำถามที่สำคัญ ดังนี้

2.1 แนวคำถามสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องของสิ่งที่ต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนเยาวชนให้เป็นนักเล่าเรื่องหรือมีคฤศเทศก์น้อย แง่คิดความพร้อม ปัจจัยที่ทำให้เกิดความสนใจของเยาวชน รวมไปถึงแนวความคิดการสร้างและข้อควรระวังในการสร้างเยาวชนเป็นมีคฤศเทศก์น้อย

2.2 แนวคำถามสำหรับผู้ที่มีส่วนส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวโดยตรง ได้แก่ แง่คิดด้านปัจจัยที่ทำให้เกิดความสนใจ และความพร้อมของเยาวชน ระดับการรับรู้เรื่องราวแหล่งท่องเที่ยวของเยาวชนมีมากน้อยเพียงใด รวมไปถึงแนวความคิดการสร้างและข้อควรระวังในการสร้างเยาวชนเป็นมีคฤศเทศก์น้อย

3. แบบบันทึกประเด็นการสนทนากลุ่ม โดยกำหนดแนวคำถามเพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญต่อการกำหนดแนวทางการเป็นมีคฤศเทศก์น้อยอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อรองรับการท่องเที่ยวในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ตามแนวคำถามที่สำคัญ คือ “ท่านคิดว่าประเด็นที่สำคัญที่นำไปสู่การสร้างเยาวชนสู่การเป็นมีคฤศเทศก์น้อยอย่างเป็นรูปธรรม”

4. แบบประเมิน (Evaluation Form) สำหรับการวิเคราะห์ผลจากการฝึกปฏิบัติการนำเที่ยว โดยการนำเกณฑ์การประเมินมีคฤศเทศก์มาประยุกต์ใช้ และกำหนดตัวชี้วัดที่สำคัญที่ทำให้เยาวชนเข้าสู่การเป็นมีคฤศเทศก์น้อยในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล เชิงปริมาณ โดยนำแบบสอบถามไปแจกให้กับกลุ่มตัวอย่างกรอกข้อมูลจำนวน 97 ฉบับ โดยวิธีนำไปแจกให้กับรองประธานสภาเด็กและเยาวชนอำเภอเมืองสมุทรปราการในช่วงเวลาที่มีการจัดประชุมกิจกรรมของสภาเด็กและเยาวชนของแต่ละตำบลโดยคำนึงถึงความสะดวกของเยาวชนและรับคืนด้วยตนเองได้แบบสอบถามคืนมา 97 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 จากนั้นลงเลขรหัส

และชุดเรียงเป็นชุดเพื่อการแปลผลและวิเคราะห์ผล ทั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บตั้งแต่วันที่แจกช่วงเดือน มิถุนายน ถึง เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2563

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล เชิงคุณภาพ ได้แก่

2.1 การสัมภาษณ์ เป็นการรวบรวมข้อมูลสำคัญจากผู้ให้ข้อมูลหลักโดยวิธีการเข้าพบ โดยตรงด้วยการลงพื้นที่หรือนัดหมายล่วงหน้าด้วยตนเองเพื่อให้เกิดความเข้าใจและซักถามเหตุผลสำคัญ ได้เต็มที่ โดยดำเนินการสัมภาษณ์ช่วงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2563 และทำการจดบันทึกข้อมูลสำคัญ การสังเกต บันทึกภาพ/บันทึกเสียง (ได้รับการอนุญาตจากผู้ให้ข้อมูลหลัก) และจัดเก็บเป็นไฟล์ข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ผลต่อไป

2.2 การสนทนากลุ่ม โดยการจัดการประชุมสนทนาร่วมกับผู้ให้ข้อมูลหลัก ในวันที่ 29 เดือนกรกฎาคม 2563 ตั้งแต่เวลา 9.00 น.-16.30 น.ด้วยการจดบันทึกข้อมูลสำคัญและวิธีการเข้าร่วม สนทนากลุ่มด้วยตนเองและสังเกต บันทึกภาพ/บันทึกเสียง (ได้รับการอนุญาตจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ) และ จัดเก็บเป็นไฟล์ข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3. การประเมิน เป็นการเก็บผลการประเมินเยาวชนผู้เข้าร่วมอบรม/ฝึกปฏิบัติการนำเที่ยวตาม กิจกรรมที่กำหนดเพื่อนำไปสู่แนวทางการสร้างเยาวชนสู่การเป็นมัคคุเทศก์น้อยอย่างเป็นรูปธรรม ใน อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยดำเนินการวันอาทิตย์ที่ 16 สิงหาคม 2563 สำหรับการอบรม แนวทางการสร้างเยาวชนสู่การเป็นมัคคุเทศก์น้อย ณ สำนักงานวิสาหกิจชุมชนชนปลานวัตวิถี ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ และวันอาทิตย์ที่ 20 กันยายน 2563 สำหรับฝึกปฏิบัติการนำเที่ยว ณ แหล่งท่องเที่ยวชุมชน ตลาดน้ำบางพลีและแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวัดหลวงพ่อดโต วัดบางพลีใหญ่ ในและวัดบางพลีใหญ่กลาง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ และจัดเก็บแบบประเมินและจดข้อมูล สำคัญจากผู้ที่มีส่วนร่วมในการประเมิน โดยรวบรวมด้วยตนเองและบันทึกภาพ/บันทึกเสียง (ได้รับการ อนุญาตจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูล เชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณทางสถิติสำหรับการวิจัย โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ได้แก่

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) ใช้วิธีการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอผลในรูปตาราง ประกอบความเรียง

1.2 วิเคราะห์ระดับคะแนนความพร้อมของเยาวชนนำไปสู่การเป็นมัคคุเทศก์น้อย ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ยประชากร (\bar{X}) และค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) นำเสนอผลในรูปตารางประกอบความเรียง โดยกำหนดระดับคะแนนพร้อม ได้แก่ ระดับคะแนน 5 หมายถึงมากที่สุด ระดับคะแนน 4 หมายถึง มาก ระดับคะแนน 3 หมายถึง ปาน กลาง ระดับคะแนน 2 หมายถึง น้อย และระดับคะแนน 1 หมายถึง น้อยที่สุด ซึ่งเกณฑ์ในการแปล ความหมายใช้ค่าเฉลี่ยของผลคะแนนตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์ของ เบสท์ (Best, 1997)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะจงรายบุคคล สันทนา กลุ่ม การประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยการสังเกต บันทึกภาพ/บันทึกเสียงที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ในรูปแบบพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยพิจารณาประเด็นหลัก (Major Themes) และแบ่งเป็นประเด็นย่อย (Sub-Themes) ตามแนวคำถามตามเนื้อหาที่ได้กำหนดไว้ จากนั้นใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อเชื่อมโยงผลของข้อมูลสำคัญต่อแนวทางการสร้างเยาวชนสู่การเป็นมัคคุเทศก์น้อยเพื่อรองรับการท่องเที่ยวในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

2.2 การวิเคราะห์ผลการประเมินเยาวชนจากการปฏิบัติการนำเที่ยว ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ยประชากร (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) นำเสนอผลในรูปตารางประกอบความเรียง โดยกำหนดระดับคะแนนประเมินตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1997) ได้แก่ ระดับคะแนน 5 หมายถึงมากที่สุด ระดับคะแนน 4 หมายถึง มาก ระดับคะแนน 3 หมายถึง ปานกลาง ระดับคะแนน 2 หมายถึง น้อย และระดับคะแนน 1 หมายถึง น้อยที่สุด

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพความพร้อมของเยาวชนในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

1.1 เยาวชนสู่การเป็นมัคคุเทศก์น้อยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 63.92 มีการศึกษาระดับอาชีวศึกษา คิดเป็นร้อยละ 38.15 โดยส่วนใหญ่มีสถานะกำลังศึกษา คิดเป็นร้อยละ 43.30 และส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนในพื้นที่ อดบ.ราชาเทวะ คิดเป็นร้อยละ 19.59 และการท่องเที่ยวในชุมชนที่อาศัยอยู่เป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 33.00 การท่องเที่ยวในชุมชนที่ชื่นชอบเป็นการท่องเที่ยววิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 29.90 ส่วนใหญ่ยังไม่เคยเข้าร่วมเป็นยุวมัคคุเทศก์ คิดเป็นร้อยละ 64.94 การเข้าร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่ผ่านมาเข้าร่วมเป็นบางครั้ง คิดเป็นร้อยละ 39.17 และส่วนใหญ่ชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองโดยผ่านช่องทางการลงมือทำจริงคิดเป็นร้อยละ 52.58 การมีทักษะที่ดีหรือสิ่งที่ตนเองทำได้ดีเป็นทำงานเป็นทีม มีภาวะผู้นำ คิดเป็นร้อยละ 19.59 และส่วนใหญ่อุปสรรคต่อการทำกิจกรรม เพื่อชุมชนคือการไม่มีความมั่นใจในตนเอง คิดเป็นร้อยละ 35.05

ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของคมลสิทธิ์ เกียรติวัฒนาและชรินทร์ ทองพันธ์ (2560), สุขสันต์ สำเภา และคณะ (2560) พบว่า การรับรู้ของเยาวชนไทยต่อภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อยู่ในช่วงอายุ 19–25 ปี มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่ในระดับปริญญาตรี และเป็นนักเรียน/นักศึกษา โดยการท่องเที่ยวในชุมชนที่อาศัยอยู่ส่วนใหญ่เป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และชื่นชอบการท่องเที่ยววิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีภาวะผู้นำ และอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมเพื่อชุมชน คือ การไม่มีความมั่นใจในตนเอง และการพัฒนาทักษะการคิดของเยาวชน คือการเปิดพื้นที่ให้เด็กได้ลงมือทำ มีการวางแผน แบ่งบทบาทภายในทีม และสรุปบทเรียนหลังทำกิจกรรมทำให้เยาวชนมีความมั่นใจมากยิ่งขึ้น

1.2 ความพร้อมของเยาวชนสู่การเป็นมัคคุเทศก์น้อยโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.92$, $SD=1.118$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้าน

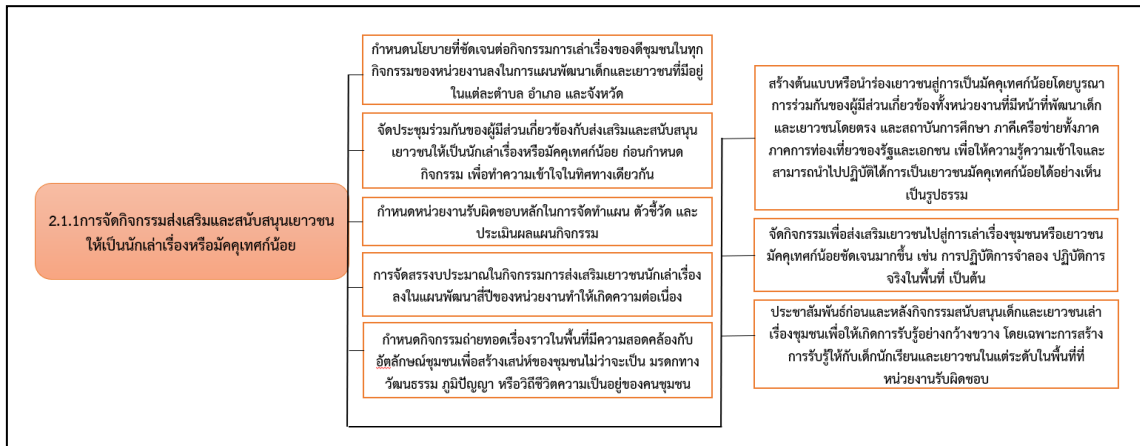
1) ด้านทักษะ หน้าที่และความรับผิดชอบในการนำเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง โดยขาดการนำเทคนิคและกระบวนการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการนำเที่ยวและจัดนันทนาการเพื่อความบันเทิงให้แก่นักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรจนา จันทรประยูร และคณะ (2554), สุขสันต์ สำเภา และคณะ (2560) พบว่า ศักยภาพของมัคคุเทศก์ยังขาดทักษะด้านการพูด ด้านการสื่อความหมายและการเล่าเรื่องราวในการมีส่วนร่วมระหว่างมัคคุเทศก์กับนักท่องเที่ยวในระหว่างนำเที่ยว และกระบวนการและแนวทางการพัฒนาทักษะการคิดของเยาวชนควรมี พี่เลี้ยงจัดกระบวนการร่วมกับเยาวชนและเรียนรู้กระบวนการอย่างลึกซึ้ง หรือเยาวชนเป็นผู้จัดกระบวนการโดยมีพี่เลี้ยงคอยให้การหนุนเสริม สามารถเพิ่มทักษะและนำไปใช้อย่างเห็นผลเป็นรูปธรรม

2) ด้านการติดต่อประสานงานและแก้ไขปัญหาในการนำเที่ยว เยาวชน มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะด้านการแต่งกาย บุคลิกท่าทาง และกริยามารยาทในการนำเที่ยวและการสื่อความหมายหรือเล่าเรื่องแหล่งท่องเที่ยวอย่างชัดเจนให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวันวิวิธ แซ่ซุ่น (2560), อรจนา จันทรประยูร และคณะ (2554) พบว่า การดูแลนักท่องเที่ยวด้านการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและการติดต่อประสานงานอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับแนวคิดการประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ที่กล่าวถึงบุคลิกของมัคคุเทศก์ที่มีการแต่งกายที่เหมาะสมกับกาลเทศะกับสถานที่แหล่งท่องเที่ยวสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว และการเพิ่มความรู้ และทักษะในการพูด เทคนิคต่าง ๆ ในการสร้างมีส่วนร่วมระหว่างมัคคุเทศก์กับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นเรื่องความสามารถจัดระบบความคิด ประมวลความคิดสู่การพัฒนาทางด้านมัคคุเทศก์อย่างเป็นระบบ และต้องสร้างความมั่นใจและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้

3) ด้านความรู้ในการนำเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวชุมชน เยาวชนมีความพร้อมอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การการรับรู้และเข้าใจในข้อปฏิบัติและมาตรฐานเกี่ยวกับความปลอดภัยและการนำเที่ยว รวมถึงการมีทักษะและการใช้ทางภาษาอังกฤษและภาษาทางเลือกในการสื่อสารแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการนำเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุขสันต์ สำเภา และคณะ (2560), อรจนา จันทรประยูร และคณะ (2554) พบว่าการเรียนรู้ของเยาวชนยังไม่ได้ถึงกระบวนการนำเที่ยวอย่างลึกซึ้งจำต้องอาศัยพี่เลี้ยงหรือโค้ชคอยให้การหนุนเสริม ซึ่งการเรียนรู้ต้องชัดเจน มีการเปิดพื้นที่ให้ได้ลงมือทำ มีการวางแผน แบ่งบทบาทภายในทีม และศักยภาพของมัคคุเทศก์ยังขาดความรู้เพียงพอในการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างมัคคุเทศก์กับนักท่องเที่ยว เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ การรับรู้และเข้าใจในข้อปฏิบัติและมาตรฐานเกี่ยวกับความปลอดภัยและการนำเที่ยวมากที่สุด

2. แนวทางการสร้างเยาวชนสู่การเป็นมัคคุเทศก์น้อยแบบมีส่วนร่วม

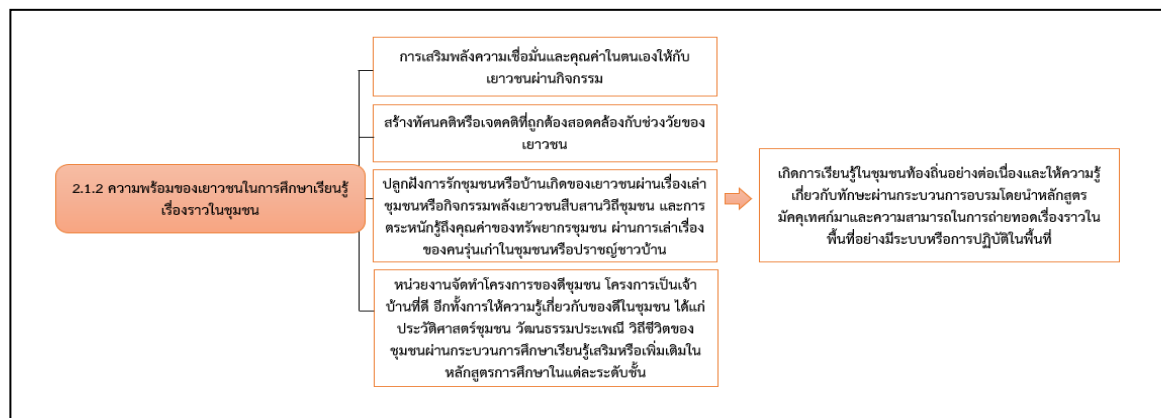
2.1 แนวทางการสร้างเยาวชนสู่การเป็นมัคคุเทศก์น้อยของผู้บริหารปกครองท้องถิ่น ดังนี้

ภาพที่ 2 การจัดกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนเยาวชนให้เป็นนักรีวิวหรือมัคคุเทศก์น้อย

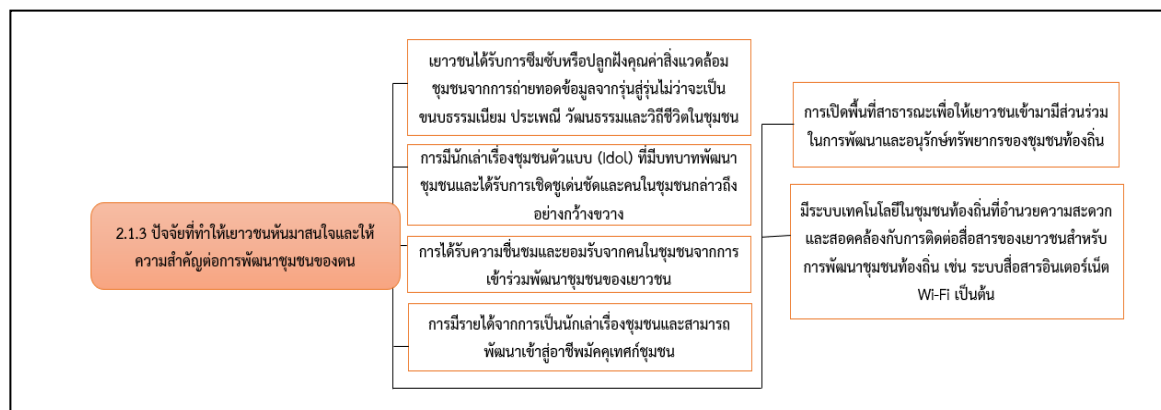
ซึ่งสอดคล้องกับสอดคล้องกับงานวิจัยของพรรณิ พินาพันธุ์ศรี และคณะ (2561), จุฑาทิพย์ สุทธิเทพ (2559), กรมการท่องเที่ยว (2561) พบว่า แนวคิดสร้างสรรค์จากเยาวชนเพื่อประสบการณ์การท่องเที่ยวสู่เศรษฐกิจขับเคลื่อนด้วยคุณค่าในกระบวนการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ต่อยอดจากของดีของเด่นในชุมชน ด้วยกระบวนการสืบค้น ร้อยเรียง ออกแบบ และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปต่อยอดและสร้างสรรค์โดยที่ชุมชนได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยว และมีความร่วมมือของหลายองค์กรในการกำหนด

กิจกรรมร่วมกันส่งเสริมการพัฒนาเยาวชนสู่การเป็นมัคคุเทศก์น้อย ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล อุทยานประวัติศาสตร์ อุทยานแห่งชาติ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และสาระสำคัญของความร่วมมือของหลายองค์กรที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดแนวนโยบายร่วมกันขององค์กรตามแผนยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยว พ.ศ. 2561-2564 ในการส่งเสริมการพัฒนาเยาวชนให้มีความรู้ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรมประเพณี โบราณและศาสนสถาน รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น อีกทั้งองค์กรดังกล่าวจะร่วมเสริมสร้างกิจกรรมและโครงการสนับสนุนและพัฒนาเยาวชนให้มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวของท้องถิ่น

ภาพที่ 3 ความพร้อมของเยาวชนในการศึกษาเรียนรู้เรื่องราวชุมชน

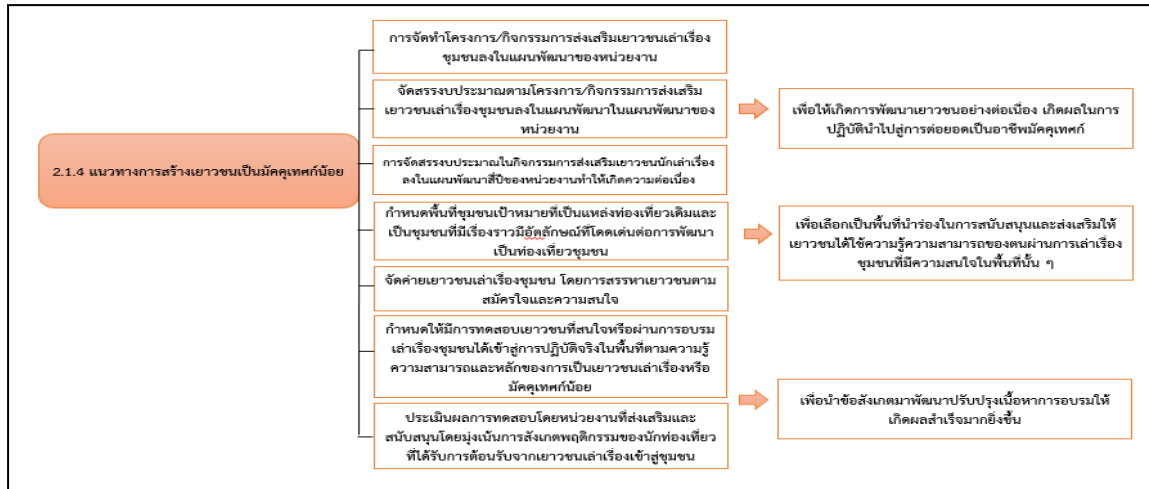
ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาเยาวชนของกรมกิจการเด็กและเยาวชน (2560), กรมการท่องเที่ยว (2561) โดยให้หลักคิดที่เชื่อว่าเยาวชนย่อมเป็นพลังในการขับเคลื่อนสังคมหากเยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับการเปลี่ยนแปลงสังคมโดยมีพลังที่สำคัญ ประกอบด้วย พลังแห่งความรู้ความสามารถทักษะแรงจูงใจ และโอกาสรวมทั้งการต่อยอดการเรียนรู้ในทักษะที่หลากหลาย และปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนรักและห่วงหาพันพวยากรชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนโดยเฉพาะท้องถิ่นที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งธรรมชาติและวัฒนธรรมที่มีคุณค่าความสำคัญและงดงาม สามารถจูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยือน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุขสันต์ สำเภา และคณะ (2560), วิเชียร อินทรสมพันธ์ และคณะ (2562) พบว่า กระบวนการและแนวทางการพัฒนาทักษะการคิดของเยาวชนจากการอบรมเพื่อเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง โดยมีพี่เลี้ยงเป็นโค้ชคอยให้การหนุนเสริม โดยหัวใจสำคัญ ทำให้เกิดการเรียนรู้สร้างสรรค์ เยาวชนได้ลงมือทำ มีการวางแผน แบ่งบทบาทภายในทีมในการถ่ายทอดเรื่องราวในพื้นที่ได้ชัดเจน และการฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์นอกสถานที่และฝึกปฏิบัติภาคสนาม โดยจัดให้มีการศึกษานอกสถานที่และฝึกปฏิบัติในภาคสนาม มีมัคคุเทศก์ต้นแบบที่มีความเชี่ยวชาญและทักษะเฉพาะด้านการปฏิบัติงานในการนำเที่ยวเป็นผู้แนะนำส่งผลให้เยาวชนเกิดการเรียนรู้และสามารถถ่ายทอดเรื่องราวอย่างเป็นระบบ สามารถเล่าเรื่องราวเพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ

ภาพที่ 4 ปัจจัยที่ทำให้เยาวชนหันมาสนใจและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนของตน

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาเยาวชนของลาววัลย์ นาคติลภ (2561), สุขสันต์ สำเภา และคณะ (2560), กรมการท่องเที่ยว (2561), สัญญา พานิชยเวช และคณะ (2561) ได้กล่าวถึงการยอมรับ การชื่นชมบุคคล การเอาแบบอย่าง หรือการเลียนแบบของเยาวชนผ่านพฤติกรรมที่ติดจากการรับรู้ไม่ว่าจะเป็นอิทธิพลทางด้านความคิดพฤติกรรมบุคคล และสถานที่ชุมชนที่เป็นแบบอย่างที่ดี มีการส่งเสริมและสนับสนุนเยาวชนไปในทางที่ติงามยอมทำให้เยาวชนสามารถแสดงออกทางความคิดและมีศักยภาพการเลียนแบบในเชิงสร้างสรรค์ที่เหมาะสมกับช่วงวัยของตน และการเปิดพื้นที่ให้เด็กได้ลงมือทำ ร่วมกันวางแผนแบ่งบทบาทภายในทีม และสรุปบทเรียนหลังทำกิจกรรมทุกครั้ง ช่วยให้เกิดการเรียนรู้เกิดความรู้สึกร่วมกันในทุกๆ กิจกรรม และพบว่า การสร้างเครือข่ายชุมชนเพื่อร่วมคิดร่วมพัฒนาของกลุ่มเยาวชนร่วมกับภาคีและมีการใช้เทคโนโลยี ทำให้เกิดความร่วมมืออย่างดียิ่งในด้านต่างๆ ทั้งด้านการให้ข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ และทักษะด้านอื่นๆ สามารถร่วมกันต่อยอดการพัฒนาและจัดการท่องเที่ยวชุมชนได้เป็นอย่างดี และการพัฒนาระบบเทคโนโลยีแผนยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยว

(พ.ศ. 2561-2564) มาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการส่งเสริมและพัฒนาท่องเที่ยวเพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นและจำนวนแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่เกิดขึ้นใหม่สำหรับการอำนวยความสะดวกต่อการท่องเที่ยว

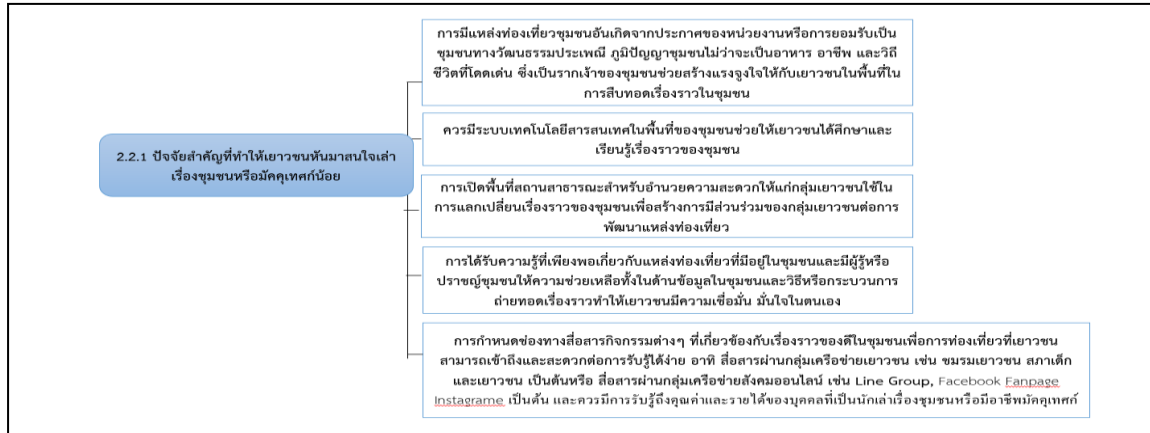
ภาพที่ 5 แนวทางการสร้างเยาวชนเป็นมัคคุเทศก์น้อย

ซึ่งสอดคล้องกับสภาพปฏิรูปแห่งชาติ (2558) ได้กล่าวถึงการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว โดยระบุถึงหน่วยงานที่มีภารกิจสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดประสิทธิภาพทั้งด้านการบริหารจัดการแบบองค์รวมจึงมีความจำเป็นที่ต้องจัดทำโครงการและงบประมาณที่สอดคล้องกับบริบทการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว และมีการบูรณาการหน่วยงานในการกำหนดภารกิจด้านการส่งเสริมท่องเที่ยวร่วมกัน เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน ทำให้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม โดยเฉพาะการกำหนดพื้นที่ร่วมกันเพื่อให้การรับรู้ในเอกลักษณ์ของชุมชนมีความชัดเจนและสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชนผ่านการเล่าเรื่องของเยาวชนหรือมัคคุเทศก์น้อยในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรจนา จันทรประยูร และคณะ (2554) พบว่า การที่จะทำให้เยาวชนความเข้าใจบทบาทของการเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่มีความรู้ มีทักษะด้านการนำเที่ยวจำต้องใช้วิธีการฝึกอบรมและการทดสอบเพื่อประเมินความรู้และทักษะในการถ่ายทอดเรื่องราวของชุมชน

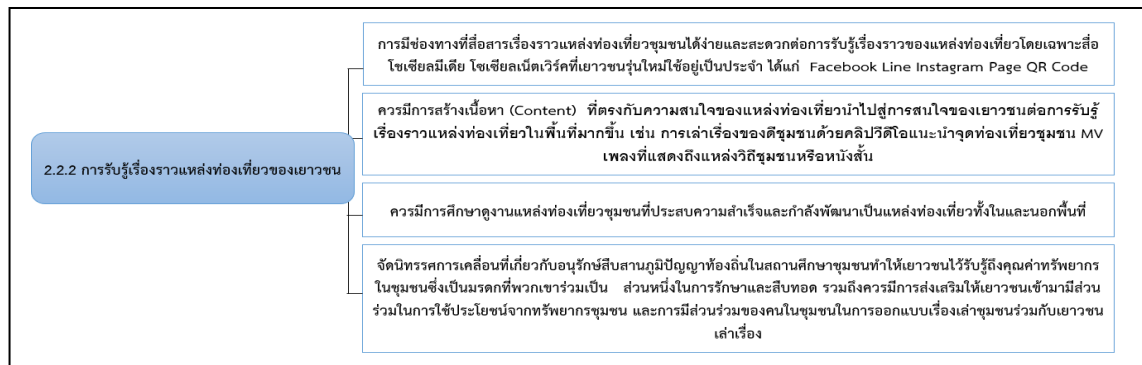
ภาพที่ 6 ข้อควรระวังในการสร้างเยาวชนเป็นมัคคุเทศก์น้อย

2.2 แนวทางการสร้างเยาวชนสู่การเป็นมัคคุเทศก์น้อยของผู้ที่มีส่วนส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวโดยตรง ดังนี้

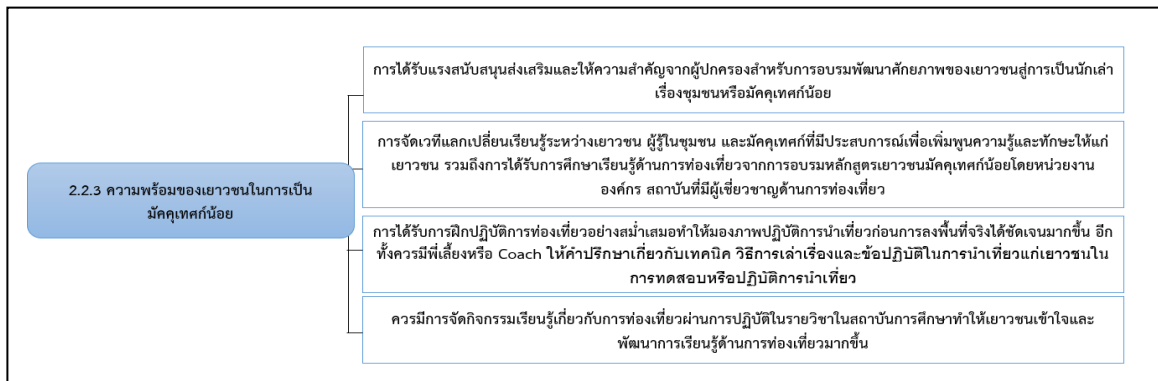
ภาพที่ 7 ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เยาวชนหันมาสนใจเล่าเรื่องชุมชนหรือมัคคุเทศก์น้อย

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสัญญา พานิชยเวช และคณะ (2561), กรมการท่องเที่ยว (2561), คณะกรรมการจัดทำและขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ (2560) พบว่า เทคนิควิธีในการนำเสนอข้อมูลต่อนักท่องเที่ยว และการประชาสัมพันธ์ เป็นผลจากการพูดคุยทำความเข้าใจในการประชุมของกลุ่มต่าง ๆ อาทิ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้รู้ ผู้สูงอายุ และผู้นำชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนในพื้นที่ซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่มีความรู้และทักษะทางด้านการใช้เทคโนโลยี สามารถนำมาต่อยอดการจัดการชุมชนได้เป็นอย่างดี และได้เรียนรู้ การจัดการท่องเที่ยวชุมชน โดยมีบุคลากรสำคัญ อาทิ นักสื่อความหมายในชุมชนและปราชญ์ชุมชน ในการให้ความรู้และถ่ายทอดกระจายไปยังฐานการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้กลุ่มเยาวชนสามารถศึกษาและเรียนรู้เรื่องราวของชุมชน และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่ได้มาตรฐานและคนในชุมชนมีทักษะมีความรู้เรื่องราวของชุมชนของตนเองเป็นอย่างดีสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวมีผลโดยตรงต่อเพิ่มรายได้ของคนในชุมชนซึ่งสิ่งเหล่านี้นำไปสู่การสร้างความสนใจให้กับเยาวชนที่จะทำการการศึกษาและการค้นหาของดีเอกลักษณ์ท้องถิ่นการมีส่วนร่วม และแนวทางการพัฒนามาตรฐานท่องเที่ยวและสร้างต้นแบบเชิงประจักษ์มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวมีการขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและระบบดิจิทัลมาตามแผนยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยว (พ.ศ. 2561-2564) ใช้เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของแหล่งท่องเที่ยวส่งผลให้เยาวชนได้ใช้เป็นช่องทางเพื่อการค้นหาข้อมูลและติดต่อสื่อสารของดีในชุมชนได้มากขึ้น

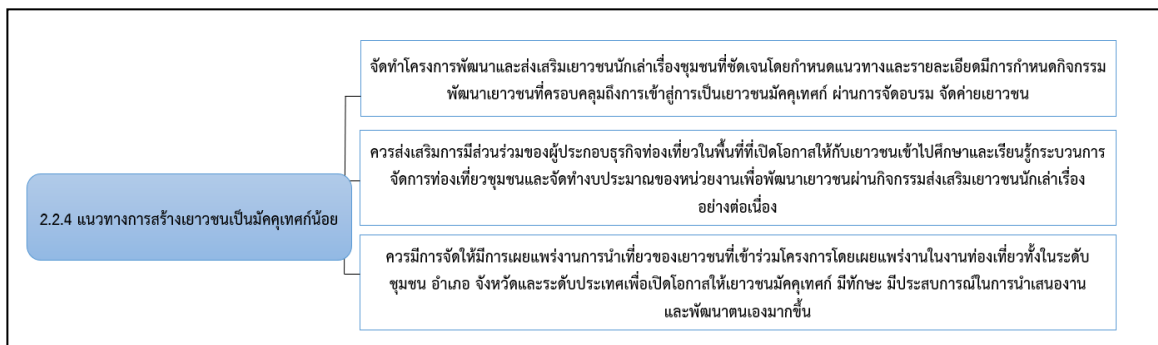
ภาพที่ 8 การรับรู้เรื่องราวแหล่งท่องเที่ยวของเยาวชน

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิเชียร อินทรสมพันธ์ และคณะ (2562), พรณี พิมาพันธุ์ศรี และคณะ (2561), สัญญา พานิชยเวช และคณะ (2561) พบว่า การศึกษานอกสถานที่ในสภาพจริง มีมัลคฤเทศ์ต้นแบบที่มีความเชี่ยวชาญเป็นผู้แนะนำสร้างการรับรู้ให้กับเยาวชนและสามารถให้ข้อมูลที่ น่าสนใจให้กับนักท่องเที่ยวรวมทั้งเป็นการดึงดูดความสนใจ และการเข้ามามีส่วนร่วมของคนภายนอก ชุมชนเป็นตัวเร่งปฏิกิริยาที่นำไปสู่การนำวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นไปต่อยอดและสร้างสรรค์ และ ได้รับความร่วมมือจากปราชญ์ชาวบ้าน ผู้รู้ ผู้สูงอายุ ผู้นำชุมชน ทำให้ได้ข้อมูลความรู้ ประสบการณ์และ เทคนิควิธีในการนำเสนอข้อมูลต่อนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นการจัดโปรแกรมทัวร์ การทดลองทำทัวร์ และ การประชาสัมพันธ์ รวมทั้งการศึกษาดูงาน และใช้ทักษะทางการใช้เทคโนโลยี สามารถนำมาต่อยอด ท่องเที่ยวชุมชนได้เป็นอย่างดี

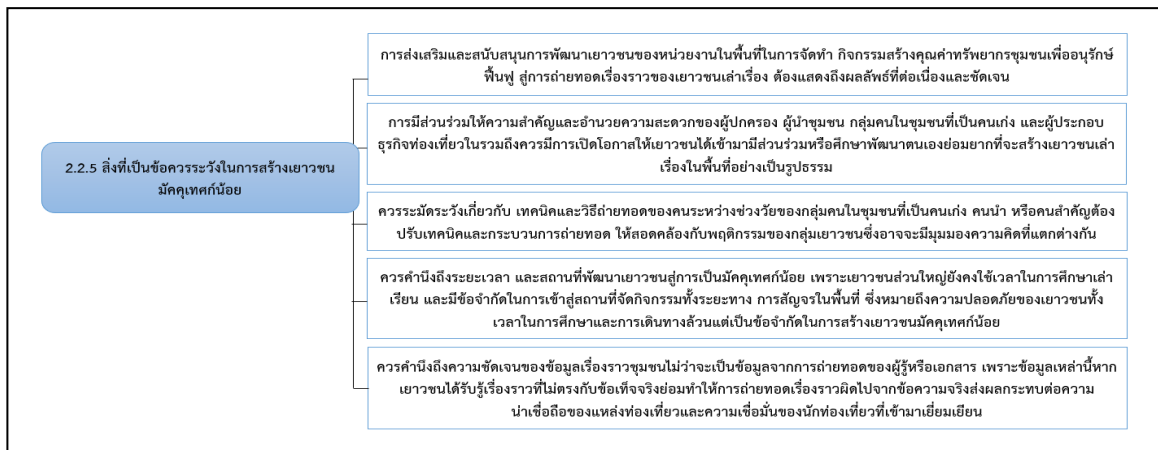
ภาพที่ 9 ความพร้อมของเยาวชนในการเป็นมัลคฤเทศ์น้อย

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธาวีษ ถนอมจิตต์ (2559), วิเชียร อินทรสมพันธ์ และคณะ (2562) ที่พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่ มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ในหัวข้อการสร้าง ความสามัคคีในชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาการท่องเที่ยวด้วยวิธีการบรรยาย อีกทั้งยังมีความต้องการที่จะศึกษาวิธี ในการสร้างกระบวนการเสริมสร้างความรู้ และต้องการพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างความรู้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการจัดอบรมตามหลักสูตรมัลคฤเทศ์ โดยการศึกษาจากสถานที่และฝึกปฏิบัติภาคสนามในสภาพ จริง และมีมัลคฤเทศ์ที่มีความเชี่ยวชาญและทักษะเฉพาะด้านการเป็นที่เลี้ยงและให้คำแนะนำ ทำให้การ ปฏิบัติการนำเที่ยวของเยาวชนและผู้เข้าร่วมโครงการเห็นว่าตนเองได้เรียนรู้และได้รับประสบการณ์ เกี่ยวกับบอซีพมัลคฤเทศ์ ในสถานที่ต่างๆ ในบ้านเกิดของตนเอง

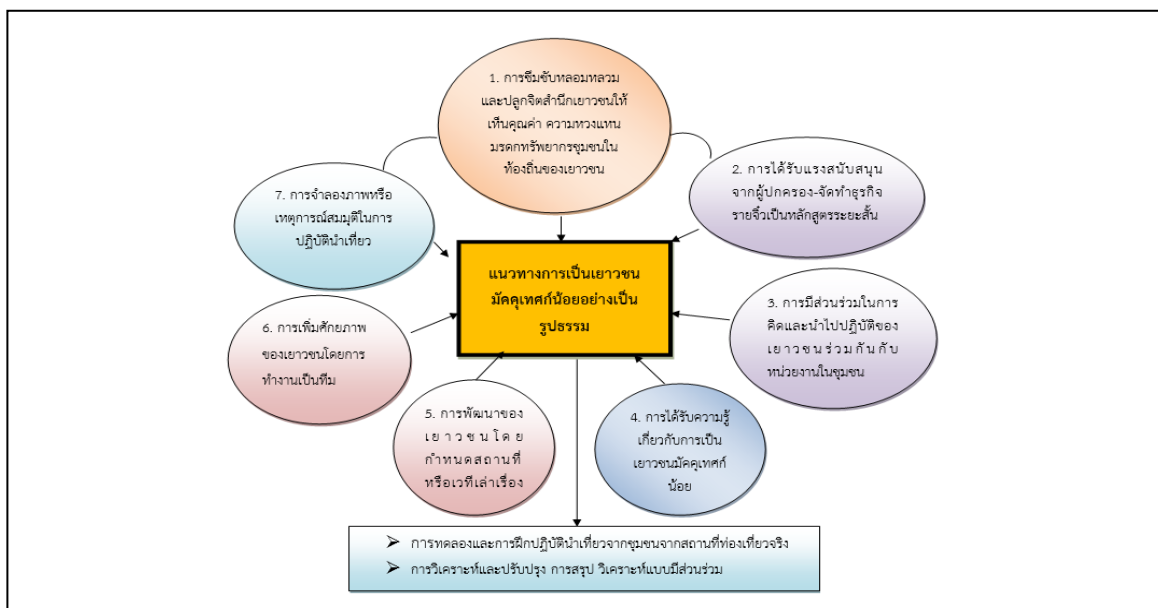
ภาพที่ 10 แนวทางการสร้างเยาวชนเป็นมัลคฤเทศ์น้อย

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธาวิช ถนอมจิตต์ (2559), วิเชียร อินทรสมพันธ์ และคณะ (2562) พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่ มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ในหัวข้อการสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาการท่องเที่ยวด้วยวิธีการบรรยาย อีกทั้งยังมีความต้องการที่จะศึกษาวิธีในการสร้างกระบวนการเสริมสร้างความรู้ และต้องการพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างความรู้อย่างต่อเนื่อง โดยการจัดอบรมตามหลักสูตรมัคคุเทศก์ในการศึกษานอกสถานที่ และฝึกปฏิบัติภาคสนามในสภาพจริง และมีมัคคุเทศก์ที่มีความเชี่ยวชาญและทักษะเฉพาะด้านการเป็นที่เลี้ยงและให้คำแนะนำ ทำให้การปฏิบัติกรรนำเที่ยวของเยาวชนและผู้เข้าร่วมโครงการเห็นว่าตนเองได้เรียนรู้และได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพมัคคุเทศก์ ในสถานที่ต่างๆ ในบ้านเกิดของตนเอง

ภาพที่ 11 สิ่งที่เป็นข้อควรระวังในการสร้างเยาวชนมัคคุเทศก์น้อย

2.3 แนวทางการเป็นเยาวชนมัคคุเทศก์น้อยจากการสนทนากลุ่ม

ภาพที่ 12 แนวทางการเป็นเยาวชนมัคคุเทศก์น้อยอย่างเป็นรูปธรรม

อินทรมพันธ์ และคณะ (2562) ได้กล่าวถึงยุวมัคคุเทศก์หรือมัคคุเทศก์น้อยว่า เป็นการร่วมมือของหลายองค์กร ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งธรรมชาติและวัฒนธรรมที่มีคุณค่าผ่านการเล่าเรื่องชุมชนโดยเยาวชนด้วยการปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนรักและหวงแหนทรัพยากรชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ปลูกฝังให้เยาวชนที่มีจิตอาสาพาท่องเที่ยวและตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญของทรัพยากรท้องถิ่นของตน และการกำกับดูแล มาตรฐานต่างๆ ที่ต้องมีการกำกับดูแลการท่องเที่ยว เช่น มาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก มาตรฐานความปลอดภัย กลไกในการแก้ปัญหากรณีที่เกิดปัญหาที่นักท่องเที่ยว และมาตรฐานการให้บริการทางท่องเที่ยวประเภทต่างๆ และส่งเสริมการดำเนินงานของผู้ประกอบการทั้งภาคเอกชนและชุมชน โดยเฉพาะการสนับสนุนการสร้างหรือพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ และวัฒนธรรมของชุมชน รวมถึงการฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นควรจัดให้มีการศึกษานอกสถานที่และฝึกปฏิบัติในภาคสนาม มีการฝึกฝนทักษะและลงมือปฏิบัติการนำเที่ยวในสภาพจริงและเรียนรู้จากสถานที่ต่างๆ ในบ้านเกิดของตนเองอันจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพหรือสามารถให้ข้อมูลกับผู้คนทั่วไปได้

3. ประเมินการสร้างเยาวชนสู่การเป็นมัคคุเทศก์น้อย ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

3.1 ผลการประเมินเยาวชนหลังอบรมมัคคุเทศก์น้อยจากกิจกรรมล่องเรือเล่าเรื่องวิถีชุมชนเลียบบคลองบางปลาเฉลิมพระเกียรติ ในตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.46$, $SD=0.860$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการติดต่อประสานงานและแก้ไขปัญหาในการนำเที่ยว มีผลประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.69$, $SD=1.010$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อการแต่งกาย บุคลิกท่าทาง กริยามารยาทที่เหมาะสมในการนำเที่ยวมากที่สุด ($\bar{x}=4.20$, $SD=0.770$) ด้านทักษะ หน้าที่และความรับผิดชอบในการนำเที่ยว มีผลประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.58$, $SD=0.810$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อจัดทำเอกสารหรือโปรแกรมการนำเที่ยวที่มีรายละเอียด ขั้นตอน วิธีการรับนักท่องเที่ยวระหว่างการเดินทางและสิ้นสุดการนำเที่ยวมากที่สุด ($\bar{x}=4.40$, $SD=1.183$) และด้านความรู้ในการนำเที่ยว มีผลประเมินอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.11$, $SD=0.770$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อสามารถแลกเปลี่ยนทางภาษากับนักท่องเที่ยวอย่างเป็นกันเอง พร้อมทั้งสามารถใช้ภาษากลางและภาษาถิ่นรวมทั้งภาษาอังกฤษและภาษาทางเลือก เช่น ภาษากัมพูชา พม่า เวียดนามในการนำเที่ยวมากที่สุด ($\bar{x}=4.00$, $SD=1.195$) ตามลำดับ

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธาวิช ถนอมจิตต์ (2559) ที่พบว่า การประเมินความรู้ด้านการท่องเที่ยวของเยาวชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เยาวชนส่วนใหญ่ความรู้ที่อยู่ในระดับปานกลาง และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของอรจนา จันทรประยูร และคณะ (2554) การพัฒนาศักยภาพมัคคุเทศก์ท้องถิ่นพบว่า การเพิ่มความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวของชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ในส่วนของการ แต่งกาย บุคลิกท่าทาง กริยามารยาทที่เหมาะสมในการนำเที่ยวและทักษะหน้าที่และความรับผิดชอบในการนำเที่ยวที่มีผลประเมินอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวันวิวิธ แซ่ซัน (2560) ที่พบว่า ด้านทักษะของมัคคุเทศก์ชาวไทยและความรู้วิชาชีพออยู่ในระดับมาก และยังคงสอดคล้องกับแนวคิดมัคคุเทศก์น้อยของจุฑาทิพย์ สุทธิเทพ (2559) ในประเด็นคุณสมบัติที่ดีของการเป็นมัคคุเทศก์น้อยมีการแต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ เหมาะสมกับสถานที่

3.2 ผลการประเมินเยาวชนหลังทดสอบการเป็นมัคคุเทศก์น้อยจากฝึกปฏิบัติการนำเที่ยวในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวการเล่าเรื่องตลาดน้ำและแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวัดหลวงพ้อโต วัดบางพลีใหญ่ใน และวัดบางพลีใหญ่กลาง จากการสังเคราะห์ข้อมูลสำคัญ พบว่า เยาวชนได้เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวได้เป็นที่น่าสนใจ มีเอกสารแสดงถึงเส้นทางการนำเที่ยวและแนะนำข้อปฏิบัติในการเข้าเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวอย่างชัดเจน รวมทั้งมีความรับผิดชอบต่อนักท่องเที่ยว มีการแบ่งหน้าที่ในการต้อนรับนักท่องเที่ยว มีความใส่ใจ ดูแล มีความเต็มใจในการให้บริการ และสามารถใช้เวลาในการแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งสามารถปรับตารางนำเที่ยวยืดหยุ่นตามความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตามเยาวชนนำเที่ยวยังขาดประสบการณ์ในการติดต่อประสานงานและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ได้แก่ กำหนดนัดหมายจุดนัดพบและเวลาที่แน่ชัด เพื่อนัดหมายหรือให้คำแนะนำในขณะที่เยี่ยมชมจุดท่องเที่ยวต่างๆ และยังขาดการใช้ไหวพริบและเรียนรู้การแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็วรวมถึงปรับตารางนำเที่ยวยืดหยุ่นตามความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรจนา จันทรประยูร และคณะ (2554) พบว่า ผลการประเมินผู้เข้าร่วมโครงการหลังจากได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการเป็นมัคคุเทศก์ พบว่า ส่วนใหญ่ผ่านการประเมินตามเกณฑ์ โดยสามารถใช้ทักษะในการสื่อสาร เช่น การพูด การอ่าน การเขียน และการทำความเข้าใจกับข้อมูลที่ได้รับเป็นอย่างดี และประเด็นการอบรมนั้นเป็นประโยชน์สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติการนำเที่ยวอย่างแท้จริง แต่สำหรับด้านการพัฒนาเข้าสู่การเป็นมัคคุเทศก์น้อย เยาวชนควรการปรับปรุงพฤติกรรมในการนำเที่ยวให้เป็นธรรมชาติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์
 - 1.1 ผลการศึกษามีส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจของเยาวชนในการพัฒนาตนเองสู่การเป็นเยาวชนมัคคุเทศก์น้อย
 - 1.2 เป็นข้อมูลสำคัญที่หน่วยงานในพื้นที่ อาทิ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ หน่วยงานที่สนับสนุนการท่องเที่ยว และสถาบันการศึกษา ได้นำเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างเยาวชนมัคคุเทศก์น้อยในพื้นที่
 - 1.3 การจัดทำเป็นคู่มือแนวทางการสร้างเยาวชนสู่การเป็นมัคคุเทศก์น้อยเพื่อให้เยาวชน หน่วยงานองค์กร สถานประกอบการท่องเที่ยวได้นำไปใช้ประโยชน์ทางด้านศึกษาและเรียนรู้เพื่อการท่องเที่ยวชุมชน
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรนำเยาวชนที่ผ่านการฝึกปฏิบัตินำเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเล่าเรื่องชุมชนของแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่อื่นๆ เพื่อให้เยาวชนได้มีประสบการณ์เพิ่มมากขึ้น
 - 2.2 ควรมีการศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับกิจกรรมในการสร้างเยาวชนมัคคุเทศก์น้อย
 - 2.3 ควรมีการศึกษาเชิงลึกกับพื้นที่อื่นๆ โดยใช้ผลการศึกษาการสร้างเยาวชนสู่การเป็นมัคคุเทศก์เดิมเปรียบเทียบกับผลของในแต่ละพื้นที่ว่าเหมือนหรือต่างกันอย่างไร
 - 2.4 ควรมีการศึกษาวิจัย ติดตามผลของการฝึกปฏิบัติการเป็นเยาวชนมัคคุเทศก์น้อยอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีการให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นการติดตามและพัฒนาผู้เข้าร่วมกิจกรรม และประเมินผลสำหรับปรับปรุงกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการท่องเที่ยว. (2561). *แผนยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยว(พ.ศ. 2561-2564) ของกรมการท่องเที่ยว*. กรมการท่องเที่ยว: วีไอพี ก๊อปปี้ปริ้น.
- กรมกิจการเด็กและเยาวชน. (2560). *แนวทางการจัดให้มีสภาเด็กและเยาวชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม 2560*. กรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.)
- คณะกรรมการจัดทำและขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์. (2560). *แผนกลยุทธ์กรมกิจการเด็กและเยาวชน ฉบับที่ 1 (2560-2564)*. กองยุทธศาสตร์และแผนงานกรมกิจการเด็กและเยาวชน: กราฟิกซันเดย์.
- คมลสิทธิ์ เกียรติวัฒนา และชรินทร์ ทองพันธ์. (2560). การวิจัยเรื่องการรับรู้ของเยาวชนไทยต่อภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *กระแสวัฒนธรรม (Cultural Approach)*, 34(18), 18-26.
- จุฑาทิพย์ สุทธิเทพ. (2559). *การพัฒนาภูมิภาคเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวท้องถิ่นของเยาวชน ตำบลมะเกลือใหม่ อำเภอสองเนิน จังหวัดนครราชสีมา*. (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ชาญวิทย์ วสยางกูร. (2558). *รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวชุมชนเชิงวัฒนธรรมในเขตเมือง กรณีศึกษาชุมชนชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในเขตเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร*. ปรินญาศิลปศาสตร์ดุสิตบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ณัฐพัชร มณีโรจน์. (2560). การจัดการการท่องเที่ยวชุมชน. *วารสารวิทยาการจัดการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ*, 13(2), 32-33.
- ธาวีษ ถนอมจิตต์. (2559). *รูปแบบการเสริมสร้างความรู้แก่เยาวชนในเขตจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดกำแพงเพชรโดยกระบวนการมีส่วนร่วมแบบพหุภาคีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว มรดกโลกเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร*. ปรินญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ คณะการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พรณิฉัย นิตโรจน์. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของกรุงเทพมหานคร: ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดทำแผนชุมชนพึ่งตนเองเขตวังทองหลาง*. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พรณี พิมพันธุ์ศรี และคณะ. (2561). *นวัตกรรมและแนวคิดสร้างสรรค์จากเยาวชนเพื่อประสบการณ์การท่องเที่ยวสู่เศรษฐกิจขับเคลื่อนด้วยคุณค่า*. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)
- เมตต์ เมตต์การ์ณจิตต์. (2553). *การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมประชาชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: บุ๊คพอยท์.
- ลาวัลย์ นาคติลล. (2561). *แนวทางการพัฒนาพลตินัสัยของเยาวชน*. *วารสารวิชาการ*, 12(1), 169-170.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2551). *คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน*. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- วันวิภาห์ แซ่ซัน. (2560). *ทักษะของมัคคุเทศก์ชาวไทยที่ดูแลนักท่องเที่ยวชาวจีน*. *การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 20 กรกฎาคม 2560.

- วิเชียร อินทรสมพันธ์ และคณะ. (2562). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารบัณฑิตศึกษา*, 13(1), 155-156.
- สภาปฏิรูปแห่งชาติ. (2558). *วาระพัฒนาที่ 1 : การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว*. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาปฏิรูปแห่งชาติ. สำนักการพิมพ์งานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สัญญา พานิชยเวช และคณะ. (2561). การศึกษาพัฒนาการเมืองสวรรคโลกและมรดกวัฒนธรรมชุมชนสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยเครือข่ายชุมชนคนสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย. รายงานวิจัย. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- สุขสันต์ สำเภา และคณะ. (2560). *โครงการศึกษารูปแบบการพัฒนาทักษะการคิดของกลุ่มเด็กและเยาวชนตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี*. (รายงานการวิจัย). สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2562.) *คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- อรจนา จันทรประยูร และคณะ. (2554). *การพัฒนาศักยภาพมััคคุเทศก์ท้องถิ่น ในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่*. (รายงานการวิจัย). คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- อนุพงษ์ เผ่าจินดา. (2561). *มหาดไทยชวนเที่ยวแ่งใหญ่เชื่อมแ่งเล็ก กระจายรายได้สู่ชุมชน 6 เดือน สร้างยอดทะลุ 1,200 ล้านบาท*. สืบค้นจาก <https://www.cdd.go.th/content/มหาดไทยชวนเที่ยวแ่งใหญ่เชื่อมแ่งเล็ก>.
- Best, W. (1997). *Research in Education*. ed. Englewood Cliffs. New Jersey: Prentice-Hell.
- Cohen, J. M. & Uphooff, N. T. (1981). *Rural development participation: Concept and measures for project design implementation and evolution rural development committee center for international studies*. New York : Longman.
- Executive of the president of USA (EOPOTUS). (2014). *The Economics of early childhood investments*. Retrieved from https://www.whitehouse.go/vsites/default/files/docs/early_childhood_report1.pdf.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 608.
- Nastasi, B. K. and Schensul, S. L. (2005). "Contributions of qualitative research to the validity of intervention research", *Journal of School Psychology*, 43(3), 177-195.